

Niniejsza karta bezpieczeństwa powstała w oparciu o wymagania Rozporządzenia (UE) 2023/988 w sprawie ogólnego bezpieczeństwa produktów (GPSR). Celem jest ochrona użytkowników przed potencjalnymi zagrożeniami wynikającymi z nieodpowiedniego użytkowania patelni. Ostrzeżenia są sformułowane w sposób prosty i zrozumiały, dostępny dla szerokiego grona odbiorców, w tym osób starszych oraz osób z ograniczeniami ruchowymi.

Ostrzeżenia dotyczące bezpieczeństwa użytkowania PATELNI

Ogólne zagrożenia i środki ostrożności:

1. Ogólne środki bezpieczeństwa

- Patelni używaj wyłącznie zgodnie z jej przeznaczeniem i instrukcją producenta.
- Przed pierwszym użyciem sprawdź patelnię pod kątem uszkodzeń – pęknięcia, odpryski, odklejający się uchwyt lub uszkodzona powłoka mogą stanowić zagrożenie.
- Sprawdź w instrukcji producenta, do jakich źródeł ciepła przeznaczona jest patelnia (kuchnia gazowa, elektryczna, indukcyjna, piekarnik) – użycie na nieodpowiednim źródle ciepła może ją uszkodzić lub stworzyć zagrożenie.
- Trzymaj patelnie poza zasięgiem małych dzieci – gorące patelnię i gorący tłuszcz mogą powodować poważne oparzenia.
- Obsługa gorącej patelni powinna być powierzona wyłącznie osobom dorosłym lub starszym dzieciom pod nadzorem dorosłego.
- Nie modyfikuj patelni ani jej elementów – szczególnie nie dorabiaj własnych uchwytów ani nie naprawiaj poluzowanych uchwytów innymi materiałami niż dedykowane.

2. Zagrożenia termiczne i oparzenia

- Patelnia podczas smażenia osiąga bardzo wysokie temperatury (powierzchnia smażenia do 200–300°C, a przy przegrzaniu nawet powyżej) – nie dotykaj metalowych elementów patelni gołymi rękoma podczas gotowania i przez długi czas po zdjęciu z ognia.
- Zawsze używaj odpowiednich rękawic kuchennych lub uchwytu termoochronnego przy przenoszeniu gorącej patelni.
- Uchwyt patelni mogą się nagrzewać – szczególnie przy długim smażeniu lub przy użyciu patelni z metalowym uchwytem w piekarniku; zawsze sprawdzaj temperaturę uchwytu przed chwytem.
- Nie pozostawiaj gorącej patelni na krawędzi blatu kuchennego – grozi to jej ześlizgnięciem i poważnymi oparzeniami.
- Przy nalewaniu lub wylewaniu zawartości gorącej patelni trzymaj ją pewnie obydwoma rękami (uchwytem głównym i pomocniczym, jeśli patelnia go posiada) i kieruj strumień z dala od ciała i innych osób.
- Nie przenoś patelni z gorącym olejem ponad głowę ani nad innymi osobami – rozlanie gorącego tłuszczu grozi poważnymi oparzeniami.
- Po zdjęciu patelni z ognia postaw ją na ciepłoodpornej podkładce lub kratce – gorąca patelnia może uszkodzić blat kuchenny, plastikowe powierzchnie lub wywołać pożar w kontakcie z materiałami łatwopalnymi.

3. Zagrożenia pożarowe - olej i tłuszcz

- Gorący olej jest jednym z najpoważniejszych źródeł pożarów kuchennych – nigdy nie pozostawiaj patelni z olejem lub tłuszczem na ogniu bez nadzoru.

- Nie przekraczaj temperatury dymienia używanego oleju – przy przekroczeniu temperatury dymienia olej zaczyna się rozkładać, wydzielać szkodliwe substancje i może się zapalić. Temperatura dymienia różni się w zależności od rodzaju oleju (np. oliwa z oliwek extra virgin – ok. 160°C, olej rzepakowy – ok. 204°C, olej kokosowy rafinowany – ok. 232°C).
- W przypadku zapalenia się tłuszczu na patelni – natychmiast wyłącz źródło ciepła i przykryj patelnię pokrywką lub mokrym (wyżętym) ręcznikiem; nigdy nie gasić płonącego tłuszczu wodą – spowoduje to gwałtowne rozprysnięcie gorącego tłuszczu i może wywołać poważne oparzenia.
- Nie wlewaj wody do patelni z gorącym olejem – grozi to gwałtownym wytryśnięciem gorącego tłuszczu i oparzeniami.
- Nie wkładaj do gorącego oleju mokrych lub zamrożonych produktów – woda kontaktująca się z gorącym olejem powoduje gwałtowne i niebezpieczne rozpryskiwanie.
- Trzymaj ręczniki papierowe, ścierki, zasłony i inne materiały łatwopalne z dala od gotującej się patelni.
- Nie przegrzewaj pustej patelni – szczególnie dotyczy to patelni z powłoką nieprzywierającą, gdzie przegrzanie może prowadzić do emisji szkodliwych oparów i trwałego uszkodzenia powłoki.

4. Bezpieczeństwo powłok nieprzywierających

- Nie przegrzewaj patelni z powłoką nieprzywierającą – przy temperaturach powyżej 260°C powłoka PTFE (teflon) zaczyna się rozkładać i emitować opary, które mogą być szkodliwe dla zdrowia ludzi (przy długotrwałej, bezpośredniej ekspozycji) i śmiertelne dla ptaków domowych.
- Nigdy nie ogrzewaj pustej patelni z powłoką PTFE na maksymalnej mocy palnika – pusta patelnia może w ciągu kilku minut osiągnąć temperaturę powyżej 260°C.
- Jeśli w domu mieszkają ptaki (papugi, kanarki, inne ptaki ozdobne) – nie używaj patelni z powłoką PTFE lub zapewnij bardzo dobrą wentylację kuchni; opary PTFE są dla ptaków śmiertelne nawet w bardzo małych stężeniach.
- Nie używaj metalowych przyrządów (łopatek, widelców, trzepaczek) na powłoce nieprzywierającej – zarysowanie powłoki przyspiesza jej degradację i może powodować uwalnianie cząstek do żywności.
- Używaj wyłącznie przyrządów silikonowych, drewnianych lub plastikowych odpornych na ciepło na powłoce nieprzywierającej.
- Wymień patelnię z powłoką nieprzywierającą, gdy powłoka jest wyraźnie zarysowana, łuszcząca się lub odchodząca – uszkodzona powłoka może uwalniać cząstki do żywności i nie zapewnia właściwości nieprzywierających.
- Nowe patelnie z powłoką nieprzywierającą przed pierwszym użyciem umyj ciepłą wodą z detergentem i delikatnie natrzyj olejem – usuwa to resztki produkcji i przygotowuje powłokę.

5. Bezpieczeństwo patelni ceramicznych

- Powłoka ceramiczna jest bardziej odporna na wysokie temperatury niż PTFE, jednak wymaga podobnych środków ostrożności dotyczących użycia metalowych przyrządów i mycia.
- Nie poddawaj patelni ceramicznej nagłym zmianom temperatury (np. gorąca patelnia do zimnej wody) – szok termiczny może spowodować pęknięcie powłoki ceramicznej.
- Powłoka ceramiczna z czasem traci właściwości nieprzywierające – gdy potrawy zaczynają się przywierać mimo prawidłowego użytkowania, rozważ wymianę patelni.
- Nie myj patelni ceramicznej w zmywarce, jeśli producent tego nie dopuszcza – agresywne środki w zmywarkach mogą uszkodzić powłokę ceramiczną.

6. Bezpieczeństwo patelni żeliwnych i stalowych

- Patelnie żeliwne i stalowe wymagają sezonowania (naolejowania) przed użyciem i regularnej konserwacji – zapoznaj się z instrukcją producenta.
- Patelnie żeliwne są bardzo ciężkie – zachowaj ostrożność przy przenoszeniu gorącej patelni żeliwnej; używaj grubych rękawic kuchennych i trzymaj obydwoma rękami.
- Patelnie żeliwne i stalowe (bez powłoki) mogą korodować przy długotrwałym kontakcie z wodą i kwasami – nie gotuj w nich przez długi czas potraw kwaśnych (pomidory, cytrusy, ocet) bez sprawdzenia zaleceń producenta.
- Gorąca patelnia żeliwna pozostaje gorąca bardzo długo po zdjęciu z ognia – zachowaj szczególną ostrożność i zawsze stawiaj ją na ciepłoodpornej podkładce.
- Metalowe uchwyty patelni żeliwnych nagrzewają się tak samo jak patelnia – zawsze używaj rękawic kuchennych.

7. Środki ostrożności przy używaniu piekarnika

- Przed włożeniem patelni do piekarnika sprawdź w instrukcji producenta maksymalną dopuszczalną temperaturę piekarnika dla danego modelu patelni.
- Nie wszystkie patelnie nadają się do użycia w piekarniku – szczególnie patelnie z plastikowymi uchwytami lub pokrywkami nie tolerują wysokich temperatur piekarnika.
- Po wyjęciu patelni z piekarnika zawsze używaj rękawic kuchennych – cała patelnia, włącznie z uchwytem, jest rozgrzana do temperatury piekarnika.
- Gorąca patelnia wyjęta z piekarnika wygląda identycznie jak zimna – zawsze traktuj patelnię po wyjęciu z piekarnika jako gorącą i odpowiednio ją znakuj (np. ściereczką na uchwycie) dla pozostałych domowników.
- Nie kładź gorącej patelni wyjętej z piekarnika na blacie szklanym, lakierowanym ani plastikowym – może go trwale uszkodzić.

8. Bezpieczeństwo materiałów kontaktujących się z żywnością

- Upewnij się, że patelnia posiada certyfikat dopuszczenia do kontaktu z żywnością zgodny z Rozporządzeniem (WE) nr 1935/2004.
- Nie gotuj w patelniach z widocznymi uszkodzeniami powłoki (łuszczenie, głębokie zarysowania, odpryski) – cząstki powłoki mogą przedostawać się do żywności.
- Nie używaj patelni z odpryskami lub ubytkami powłoki emaliowanej – odsłonięty metal może korodować i uwalniać metale ciężkie do żywności.
- Sprawdzaj regularnie stan uszczelki pokrywy (jeśli patelnia posiada pokrywę z uszczelką) – zużyte uszczelki mogą uwalniać substancje chemiczne do żywności podczas gotowania.

9. Bezpieczeństwo pokrywek

- Nie otwieraj gwałtownie pokrywy podczas gotowania – para gromadząca się pod pokrywką może powodować oparzenia rąk i twarzy; uchylaj pokrywę powoli, kierując strumień pary od siebie.
- Nie używaj patelni z pokrywką z pękniętego lub odpryśniętego szkła – odłamki szkła mogą dostać się do żywności lub spowodować skaleczenia.
- Sprawdzaj regularnie stan pokrywy – poluzowany uchwyt, pęknięcia lub uszkodzone uszczelki wymagają wymiany pokrywy.
- Nie kładź gorącej pokrywy szklanej na zimnej, mokrej powierzchni – szok termiczny może spowodować jej pęknięcie.

10. Konserwacja i mycie

- Przed myciem odczekaj, aż patelnia całkowicie ostygnie – wlewanie zimnej wody do gorącej patelni (szczególnie żeliwnej i ceramicznej) powoduje szok termiczny mogący prowadzić do pęknięcia lub odkształcenia.

- Do mycia patelni z powłoką nieprzywierającą używaj miękkiej gąbki i łagodnego detergentu – metalowe szczotki i ścierniwa niszczą powłokę.
- Sprawdzaj w instrukcji producenta, czy patelnia nadaje się do mycia w zmywarce – wiele modeli (szczególnie żeliwnych, z powłoką PTFE i ceramicznych) wymaga mycia ręcznego.
- Patelnie żeliwne po umyciu dokładnie wysusz i natłuść cienką warstwą oleju – zapobiega to korozji i utrzymuje właściwości nieprzywierające.
- Nie mocz patelni żeliwnych w wodzie przez długi czas – powoduje to korozję.
- Regularnie sprawdzaj stan uchwytów – poluzowane śruby lub uszkodzone mocowania uchwytów wymagają natychmiastowej naprawy lub wymiany patelni.

11. Przechowywanie

- Przechowuj patelnie w suchym miejscu – szczególnie patelnie żeliwne i stalowe są podatne na korozję w wilgotnym otoczeniu.
- Przy układaniu patelni na sobie używaj miękkich przekładek (papierowych ręczników, tkanin) – chroni to powłoki nieprzywierające przed zarysowaniami.
- Nie wieszaj patelni za ruchome lub poluzowane uchwyty – patelnia może spaść i spowodować obrażenia lub uszkodzenia.
- Przechowuj patelnie poza zasięgiem małych dzieci.

12. Utylizacja

- Metalowe patelnie bez powłoki (stal, żeliwo, aluminium) oddaj do zbiórki metali lub punktu recyklingu.
- Patelnie z powłoką nieprzywierającą (PTFE, ceramiczną) oddaj do punktu zbiórki odpadów lub sklepu prowadzącego zbiórkę zużytego sprzętu kuchennego – powłoki mogą zawierać substancje wymagające specjalnej utylizacji.
- Plastikowe uchwyty i elementy segreguj zgodnie z lokalnymi przepisami dotyczącymi recyklingu tworzyw sztucznych po demontażu.

13. Ostrzeżenia dla szczególnych grup użytkowników

- Dzieci nie powinny samodzielnie obsługiwać gorącej patelni – szczególnie przy nalewaniu i przenoszeniu gorących potraw i tłuszczu.
- Osoby starsze oraz z ograniczeniami ruchowymi powinny zachować szczególną ostrożność przy przenoszeniu ciężkich patelni (szczególnie żeliwnych) – rozważ stosowanie lżejszych modeli.
- Osoby z drżeniem rąk lub problemami z uchwytem powinny korzystać z patelni z pomocą lub nadzorem innej osoby, aby uniknąć oparzeń gorącym tłuszczem.
- Hodowcy ptaków domowych powinni unikać patelni z powłoką PTFE lub zapewnić doskonałą wentylację kuchni – opary PTFE są dla ptaków śmiertelne nawet w bardzo małych stężeniach.
- Osoby uczulone na nikiel powinny unikać patelni ze stali nierdzewnej niskiej jakości – mogą uwalniać śladowe ilości niklu do żywności, szczególnie przy gotowaniu kwaśnych potraw.
- Jeśli patelnia wykazuje wady fabryczne, uszkodzenia powłoki lub poluzowany uchwyt – skontaktuj się z dostawcą lub producentem w celu reklamacji lub wymiany.

Znaczenie stosowania się do ostrzeżeń

Zastosowanie się do powyższych ostrzeżeń minimalizuje ryzyko uszkodzeń ciała, awarii urządzenia oraz strat materialnych. Ignorowanie zaleceń może prowadzić do poważnych zagrożeń zdrowotnych i materialnych. Dbaj o bezpieczeństwo swoje i swoich bliskich.